

Actie-onderzoek naar een kwalitatieve speelomgeving in de buitenschoolse opvang op school

De door stad Mechelen uitgeschreven projectoproep onderzoekt de voor- en naschoolse opvang op scholen in Mechelen als kwalitatieve speelomgeving: een omgeving waarin kinderen mogelijkheden vinden om te spelen en zich te ontplooien, andere kinderen te ontmoeten, en rust en (keuze)vrijheid te ervaren.

Noden en behoeften van de eerste gebruikers van de opvang, de kinderen, te onderzoeken binnen deze schoolcontext zelf, gekoppeld aan haalbare acties en inspirerend advies.

Actie-onderzoek naar een kwalitatieve speelomgeving in de buitenschoolse opvang op school

PROGRAMMA

- Kind & Samenleving
- Voorstel van de werkwijze
- Praktische afspraken
- Inhoudelijke vragen en overleg

Over kind en Samenleving

kind & samenleving

Aanbod

Publicaties

Magazine

Over ons

Speelom

Kalender

Zoek

Home

Spelen en vrije tijd

Ruimte & omgeving

Autonome mobiliteit

Inspraakplatform

Groen speelweefsel

'KINDEREN MOETEN BINNEN DE LIJNTJES KLEUREN.'

Niet akkoord? Wij ook niet.

Bij Kind & Samenleving willen we dat kinderen en jongeren ruimte krijgen om te spelen en hun plaats in de wereld te zoeken. Daar maken we werk van door onderzoek met en voor hen.

- We adviseren bij **kindvriendelijke ruimtelijke planning**, speel- en tienerweefsel.
- We doen **onderzoek naar hoe zij thema's beleven** die er voor hen toe doen.
- Als bruggenbouwers geven we kinderen en jongeren **een stem in het beleid** en vertalen we ons onderzoek naar concrete adviezen, tools, opinies en publicaties.

PROJECTOPROEP: Kindvriendelijke en duurzame publieke ruimte in kleine, landelijke woonkernen

Lisa Verrando

Inspraak en belevingsonderzoek

t. 0489 91 00 28

lverrando@k-s.be

Peter Dekeyser

Speelkansen, speelse publieke ruimte, kwaliteit en veiligheid van speelruimte

t. 0487 023 215

pdekeyser@k-s.be

1
VERKENNING
EN OPSTART

Plaatsbezoek

2
ACTIE-
ONDERZOEK

Fase 1 observatie

Februari

Fase 2 participatie

Maart

communicatie met de scholen

Fase 3. laagdrempelige acties

april

PAASVAKANTIE

3
CO-CREATIE
Verdiepend traject
in 1 school

Participatietraject
3 opeenvolgende sessies

woe 3 mei
woe 17 mei
woe 31 mei

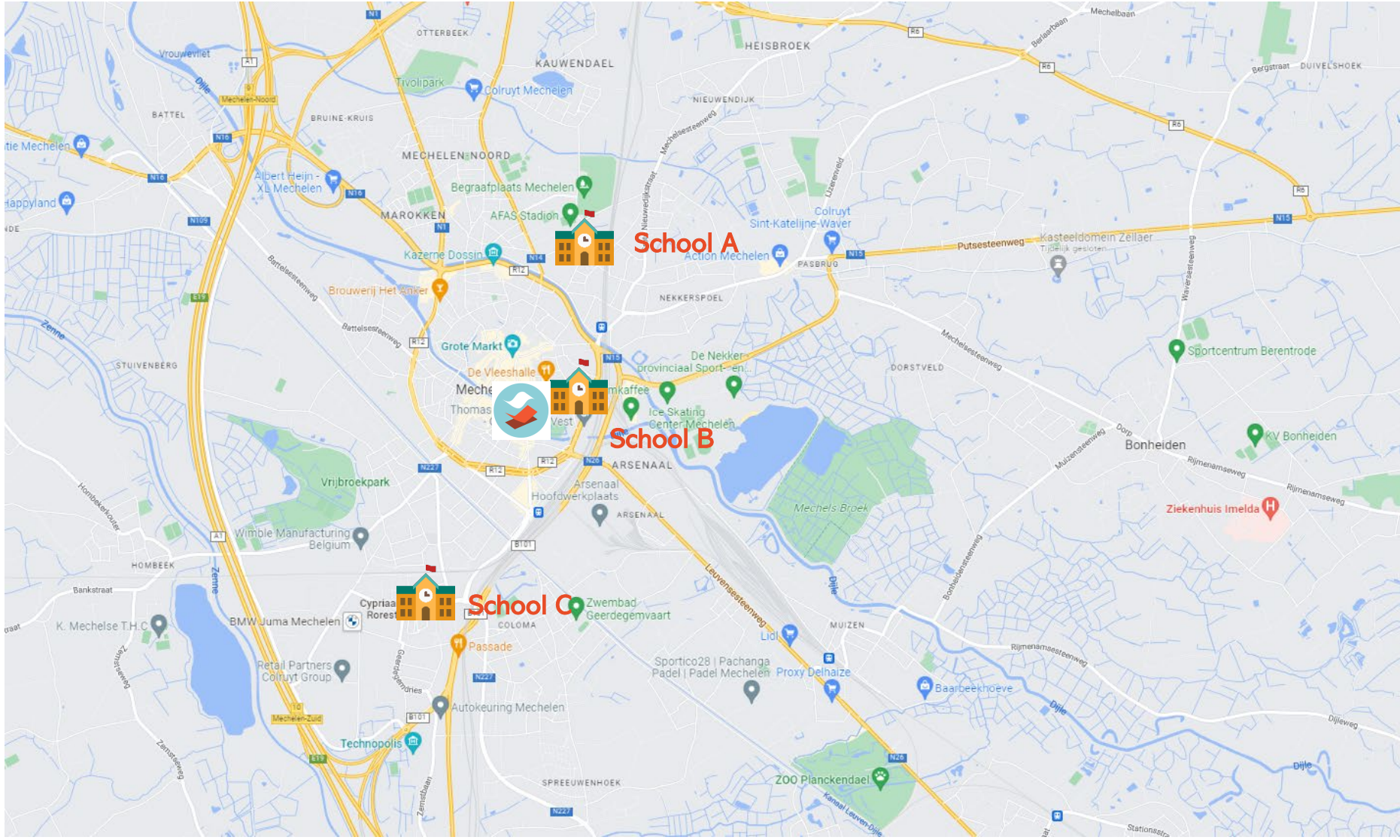
4

EINDVERSLAG EN
-FEEDBACKMOMENT

De kwaliteitsbepalende elementen zijn mee te nemen in het onderzoek naar hoe kinderen de opvang als speelomgeving beleven en evalueren, én het zijn kansen om die kwaliteit te verhogen in het actieonderzoek en daarna.

- Kinderen vinden in hun opvangtijd vooral kwaliteit in de interactie met **hun vrienden**. Voor kleuters ligt dit meer in het samen dingen doen; voor oudere kinderen zijn vrienden specifiek persoonlijker gedefinieerd.
- Daarnaast ligt kwaliteit sterk in de **keuzevrijheid** die kinderen ervaren om hun tijd in de opvang in te vullen en daar afwisseling in te vinden. Uitdaging en variatie in het aanbod, én ook kansen tot rust (onder meer via laag-intensief spel) en om zich terug te trekken, zijn belangrijke invullingen van die keuzevrijheid in hun vrije tijd. Voor elke opvangomgeving en zelfs van dag tot dag zullen die fundamentele kwaliteiten sterk verschillen.
- Naast het aanbod van activiteiten bepalen ook de **binnen- en buitenruimte** en de mogelijkheden daarvan mee de kwaliteit van de opvangtijd, net als het **materiaal** dat kinderen tot hun beschikking hebben.
- **Begeleiders** zetten een spelaanbod op, geven impulsen of spelen gewoon mee; maar ze zijn voor kinderen ook figuren van houvast, van zorg (des te meer bij kleuters), en van interactie.

1 VERKENNING EN OPSTART

- Startvergadering
- Plaatsbezoeken
- Methodieken, aanpak uitwerken

2 ACTIE- ONDERZOEK

Fase 1 observatie

5 observaties per school =
2x ochtendopvang, 2x na-opvang, 1x woensdagnam.-opvang

Fase 2 participatie

2 sessies per school = naar keuze: woensdagnam. of avondopvang

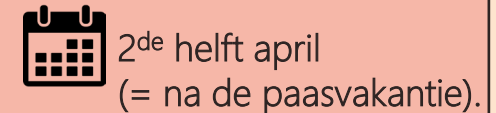

Tussentijdse verslagname + voorbereiding fase 3 +
communicatie met de 3 scholen

Fase 3. laagdrempelige acties

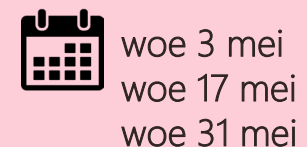
Per school: identificeren / bespreken met de school / uitvoeren acties

01

3 CO-CREATIE Verdiepend traject in 1 school

Dit traject vormt een **participatietraject** Het zijn 3 opeenvolgende sessies waarbij een tijdelijke installatie wordt gerealiseerd. In samenspel met begeleiding en kinderen.

4 EINDVERSLAG EN -FEEDBACKMOMENT

In deze fase wordt een afrondend rapport gemaakt
En een feedbackmoment (toelichting bij rapport)

Fase 1 observatie de onderzoeksvragen

- **Welke spelvormen komen wel/niet voor bij het spontane spel van kinderen?**
 - Hoe gevarieerd is het spel in de praktijk?
 - Hoe intens is het spel: hoe betrokken zijn kinderen op (enkel) het spel? Spelen kinderen om zich niet te hoeven vervelen of gaan ze volledig op in hun spel?
- **Welk spelaanbod komt van de begeleiding zélf?**
 - Dat kan gaan van het organiseren en leiden van activiteiten tot aanzetten of ideeën (impulsen) geven.
 - Hoe gevarieerd is dat aanbod? In welke mate biedt dit spelaanbod kansen tot intens spel?
 - Hoe verhouden met name georganiseerde activiteiten zich tot de keuzevrijheid van kinderen (keuze-activiteiten, vrijheid om de activiteit te verlaten, eigen inbreng van kinderen...)
- **Welke spelmaterialen zijn er ter beschikking?**
 - Gaat het om spel materiaal waar kinderen vrij gebruik kunnen van maken (zonder vragen), om spel materiaal dat ze kunnen opvragen, of om spel materiaal dat enkel onder begeleiding mag gebruikt worden?
- **Welke ruimtelijke speelkansen zijn er?**
 - We ontlede hierbij de ruimtelijke speelstructuur, zowel de binnen- als buitenruimte.
 - Welke verschillende speelkansen biedt de ruimte zélf, al dan niet in combinatie met materiaal? Welke speelzones zijn er? Hoe verhouden die zich tot spelvormen? Van welke mogelijkheden maken kinderen gebruik?
- **Welke keuzevrijheid ervaren kinderen?** Worden ze al dan niet beperkt in hoe ze hun (vrije) tijd invullen: wat ze doen, met wie, tot hoe lang?
- **In welke mate zijn kinderen met ‘niet spelen’ bezig?**
 - Hoeveel tijd gaat er bijvoorbeeld uit naar (verplichte) taken die kinderen niet zelf kunnen invullen zoals eten, huiswerk, jassen weghangen?
 - Ook de tijd die kinderen moeten wachten (bijvoorbeeld tijdens overgangsmomenten) zal hierbij onderzocht worden.

Fase 3 laagdrempelige acties

de acties kunnen betrekking hebben op:

- **AANBOD AAN SPELIDEEËN**

- Het inzetten op andere spelvormen voor spontaan spel;
- Het inzetten op andere spelvormen bij uitgewerkt spelaanbod;

- **SPELMATERIAAL**

- Het inzetten op andere materialen
- het anders aanbieden van spelmaterialen

- **RUIMTE**

Veranderingen aan en/of optimalisaties van de ruimtelijke speelinfrastructuur;

- **ORGANISATIE**

- Veranderingen aan en/of optimalisaties van de speelorganisatie.
- Tijdsorganisatie
- ruimtegebruik

1
VERKENNING
EN OPSTART

Plaatsbezoek

2
ACTIE-
ONDERZOEK

Fase 1 observatie

Februari

Fase 2 participatie

Maart

communicatie met de scholen

Fase 3. laagdrempelige acties

april

PAASVAKANTIE

3
CO-CREATIE
Verdiepend traject
in 1 school

Participatietraject
3 opeenvolgende sessies

woe 3 mei
woe 17 mei
woe 31 mei

4

EINDVERSLAG EN
-FEEDBACKMOMENT

INHOUDELIJKE VRAGEN / OVERLEG